

**Respectvol samenleven
in de mooie
gemeente Montferland**

Verkiezingsprogramma 2010 – 2014

Voorwoord

Het CDA gemeente Montferland presenteert het verkiezingsprogramma voor de komende raadsperiode 2010-2014.

Bij dit programma is aansluiting gezocht bij het landelijke partijprogramma van het CDA met aanvulling waar nodig voor de plaatselijke gemeenschap.

Het CDA gaat voor een respectvolle samenleving in een mooie gemeente.

De kiezers hebben er recht op te weten waar het CDA in de komende raadsperiode voor staat.

Het programma is verdeeld in twee delen: in de eerste negen hoofdstukken staan onze items puntsgewijs benoemd en, waar nodig, in hoofdstuk tien de toelichting daarop.

Het programma is gebaseerd op duidelijke uitgangspunten en geeft tevens aan waar het CDA in onze gemeente mee aan de slag gaat.

Het is juist daarom, dat het CDA ook concreet beleid aangeeft in het programma.

Het CDA is géén eendagsvlieg.

Al decennia lang draagt het CDA bestuursverantwoordelijkheid in onze gemeente.

In de nieuwe periode willen wij dit wederom doen, samen met andere partijen.

Het verkiezingsprogramma voor de komende jaren is niet volstrekt nieuw.

Dit programma ligt in het verlengde van vorige verkiezingsprogramma's, waaraan het CDA aan de uitvoering steeds hard heeft gewerkt.

Het verkiezingsprogramma bevat uiteraard wel nieuwe elementen. Dit is ook logisch, want de ontwikkelingen gaan door en nieuwe tijden vragen om nieuwe oplossingen.

Juist de huidige crisistijd vraagt om nieuw beleid, echter de koers zal gelijk blijven.

Het CDA gaat voor een sociale, leefbare en sterke gemeente Montferland.

Bestuur CDA Montferland
Alex Gerritzen, voorzitter

Inhoudsopgave

Programma

1.	Het CDA en haar politieke invalshoek.	4
1.1.	Het CDA werkt vanuit een viertal uitgangspunten.	4
1.1.1.	Solidariteit	4
1.1.2.	Publieke Gerechtigheid.	4
1.1.3.	Gespreide verantwoordelijkheid	4
1.1.4.	Rentmeesterschap	4
2.	Relatie inwoners en gemeentebestuur	5
3.	's-Heerenberg en Didam: twee hoofdkernen met grote projecten.	6
3.1.	's-Heerenberg	6
3.2.	Didam	6
4.	Waarin onze 'kleine' kernen groot(s) zijn	7
4.1.	Azewijn	7
4.2.	Beek/Loerbeek	7
4.3.	Braamt.	7
4.4.	Kilder.	7
4.5.	Lengel	7
4.6.	Loil.	7
4.7.	Nieuw-Dijk	7
4.8.	Stokkum.	7
4.9.	Zeddam.	7
5.	Ons buitengebied moet mooi en leefbaar blijven.	8
6.	De Economie is de motor van de samenleving.	8
7.	Omgaan met geld in moeilijke tijden.	9
8.	Het CDA in Montferland; sociaal, betrokken én aanspreekbaar.	9
9.	Diverse onderwerpen waarvoor het CDA zich wil inzetten	10

Toelichting

10.	Toelichting op het CDA verkiezingsprogramma 2010 – 2014.	11
-----	--	----

1. Het CDA en haar politieke invalshoek

Het CDA is een partij die met beide benen in de samenleving staat.
Het CDA gelooft in normen en waarden die steeds belangrijker worden.

1.1. Het CDA werkt vanuit een viertal uitgangspunten. Kernbegrippen zijn:

- a. **Solidariteit**
- b. **Publieke Gerechtigheid**
- c. **Gespreide Verantwoordelijkheid**
- d. **Rentmeesterschap.**

Het CDA is een moderne christendemocratische volkspartij waar eenieder, die zich verbonden voelt met het mens- en maatschappijbeeld van de christendemocratie, welkom is. Voor ons staat de gemeenschap centraal en het CDA heeft daarbij een geheel eigen plaats in de Nederlandse politiek: sociaal op sociaal-economisch gebied, degelijk als het gaat om overheidsfinanciën, realistisch vooruitstrevend als het gaat om milieu en duurzaamheid, vasthoudend en appellerend op het terrein van normen en waarden.

Naast het geloof in democratische waarden en normen bindt ons de Bijbelse boodschap als grondslag en inspiratiebron bij het zoeken naar oplossingen voor hedendaagse problemen. Het gaat daarbij steeds om mensen. Menselijk geluk, waardigheid en wederzijds respect, veiligheid en geborgenheid, zorg voor elkaar, gemeenschapszin zijn de constante factoren

De vier uitgangspunten geven in onderlinge samenhang het christendemocratische gedachtegoed inhoud.

1.1.1. Solidariteit

Solidariteit laat zien dat mensen boodschap hebben aan elkaar. Van de sterken mogen offers worden gevraagd voor de zwakken. Solidariteit overstijgt grenzen, zowel van de eigen sociale groep als van het eigen land. De overheid hanteert het solidariteitsbeginsel, hetgeen betekent dat de overheid een vangnet biedt aan hen die dat behoeven, maar hen ook mogelijkheden en uitdagingen biedt om deel te nemen aan de samenleving.

1.1.2. Publieke Gerechtigheid

Het CDA zet zich in voor een rechtvaardige samenleving, daarbij geïnspireerd door de uitgangspunten in de Bijbel. De rol en taak van de overheid is daarbij van groot belang. Op het publieke terrein van de samenleving behoort de overheid in wetten en beleid het recht tot gelding te brengen en rechtvaardig te regeren en daarin in het bijzonder de belangen van sociaal en economisch zwakkeren te beschermen.

1.1.3. Gespreide Verantwoordelijkheid

Mensen en hun maatschappelijke verbanden moeten zich naar hun bestemming kunnen ontplooiën. Besluiten, die op steun in de lokale gemeenschap kunnen rekenen of (gehonoreerde) initiatieven, die eruit voortkomen, zijn duurzaam. Samenwerken met en ruimte geven aan de lokale gemeenschap is daarom zo belangrijk.

1.1.4. Rentmeesterschap

Rentmeesterschap wil zeggen dat de mens zorgvuldig moet omgaan met zijn of haar omgeving. Die omvat niet alleen het natuurlijke milieu, maar ook de omgang met gaven en talenten op het gebied van wetenschap, techniek, arbeidsverdeling of cultuurvorming. Rentmeesterschap duidt op verantwoordelijkheid voor het bewaren van onze aarde en van al haar bewoners. De natuur is gegeven om ervan te genieten, van haar vruchten te leven, maar ook om deze mogelijkheden intact te laten en te bewaren.

2. Relatie inwoners en gemeentebestuur

In de relatie tussen de gemeente en onze burgers wil het CDA blijvend investeren. Het CDA wil bestuur dicht bij mensen brengen. Inwoners en bestuur praten niet óver elkaar maar mét elkaar.

- a. Het eerste uur van de CDA fractievergadering, 19.30-20.30 uur, is openbaar en onze inwoners zijn welkom om te komen inspreken.
- b. Twee publiekszetels reserveren voor wijk- en dorpsraden tijdens commissievergaderingen om mee te praten over allerlei onderwerpen.
- c. Bij belangrijke lokale onderwerpen de commissievergadering houden op locatie.
- d. Het CDA wil voorafgaand aan de commissievergadering een 'happy hour'. Tussen 19.00 en 20.00 uur kunt u raadsleden en/of commissieleden spreken.
- e. Het CDA ontwikkelt een lesbrieftje over gemeentepolitiek. Lokale politici geven eenmaal per jaar les aan groep 8 en het voortgezet onderwijs.
- f. Het opzetten van een jeugdgemeenteraad. Eigen budget toekennen.
- g. De fractie bezoekt, indien gewenst, minimaal elke twee jaar de wijk- en dorpsraden.
- h. Werken aan een actuele gemeentelijke website. Dorpsraden hierbij betrekken.
- i. Meningsvorming van onze burgers via sms/e-mail. Niet anoniem! Raadsleden kunnen dan kennis nemen van deze berichten.

3. 's-Heerenberg en Didam: twee hoofdkernen met grote projecten

In de twee hoofdkernen van onze gemeente lopen een groot aantal projecten. Het CDA wil deze projecten afronden in de nieuwe raadsperiode.

3.1. 's-Heerenberg

- a. Een nieuwe bestemming en invulling geven aan Gouden Handen. Dit voormalige klooster moet een 'open huis' worden, waarin gewoond wordt, maar waar ook mensen elkaar ontmoeten.
- b. Het park achter Gouden Handen opknappen tot een mooi en groen stadspark.
- c. De onderdelen uit het Masterplan onverkort doorzetten en middelen beschikbaar stellen, bijvoorbeeld voor de herinrichting van het stadsplein.
- d. Verdere verbeteringen doorvoeren aan het wegennet.
- e. Betaalbare woningen realiseren voor starters, jonge gezinnen en senioren.
- f. Een extra avondopenstelling van de publieksbalie realiseren.
- g. Historische verlichting aanbrengen in het oude stadsdeel.
- h. Ondersteuning bieden op cultureel en toeristisch gebied aan Huis Bergh, in het jubileumjaar 2012, dat in het teken staat van '100 jaar Jan van Heek'.
- i. Kunstgrasveld met verlichting voor MvR aanleggen.

3.2. Didam

- a. Een extra avondopenstelling van de publieksbalie realiseren.
- b. Het realiseren van twee brede scholen in noord en zuid, conform gemaakte afspraken. 'Zoen-en-zoef-strook' aanleggen in overleg met de scholen.
- c. Een begin maken met het herinrichten van de stationsomgeving en Agruniek.
- d. De structuurvisie Didam als leidraad hanteren voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- e. Ruimtelijke 'knelpunten' omzetten in kansen; denk o.a. aan het Albertusgebouw, het voormalige gezondheidscentrum en de huidige bibliotheek.
- f. Een verkeerscirculatieplan voor de kern Didam vaststellen.
- g. Het plan Kerkwijk verder in ontwikkeling brengen.
- h. Het Lockhorstpark ruimtelijk en financieel ondersteunen.
- i. Kunstgrasveld met verlichting voor DVC aanleggen.

4. Waar onze 'kleine' kernen groot(s) in zijn

Het CDA hecht zeer veel waarde aan de eigenheid en identiteit van de kleine kernen. Niet voor niets investeren wij in de relatie met dorpsraden en belangenverenigingen.

Het CDA wil met alle dorpen meerjarige afspraken maken over leefbaarheid. Daarbij is het bouwen van leeftijdsbestendige woningen en het handhaven van het huidige voorzieningenniveau altijd van belang.

Enkele aandachtspunten per kern:

4.1. Azewijn

Het instandhouden van het dorpshuis voor de inwoners uit Azewijn.

4.2. Beek / Loerbeek

Bouwkavels uitgeven. Aandacht project voor starters.
Skatebaan plaatsen. Pannaveldje aanleggen.

4.3. Braamt

Parkeerplaats aanleggen bij v.v. St. Joris.
Dorpsplan uitwerken.

4.4. Kilder

Samen met Woningstichting Bergh de woningbouwplannen uitwerken nabij het voetbalveld.

4.5. Lengel

Dorpshuis realiseren.

4.6. Loil

Concept Brede school verder uitwerken voor de basisschool.
Aandacht voor 100 jaar parochie.

4.7. Nieuw-Dijk

Het pilotproject Nieuw-Dijk verder in gang zetten. Plein realiseren.
Aandacht voor 100 jaar parochie.

4.8. Stokkum

Jeugdgebouw opknappen.
Project voor starters op de woningmarkt.

4.9. Zeddum

Plan 'De Sedde' ontwikkelen.
Dorpsvisie oppakken.

5. Ons buitengebied moet mooi en leefbaar blijven

Het CDA is bij uitstek de partij, die zich inzet voor een kwalitatief buitengebied. Wij streven naar een evenwicht tussen natuur, landschap, landbouw en recreatie.

Een buitengebied waar plaats is voor de boer, de burger en de toerist in goede harmonie.

- a. Het CDA Montferland staat een landbouwvriendelijk beleid voor.
- b. Geen megastallen toestaan in het buitengebied. Maximaal 1,5 ha en 1 bouwlaag.
- c. Inwoning van ouders en woningsplitsing faciliteren.
- d. Met geld uit het Landschapontwikkelingsfonds (LOP) investeren in groen.
- e. Fietspad aanleggen van de Oude Eltenseweg via 't Peeske naar Stroombroek.
- f. Fietspad realiseren over de Vossenweg in het Bergherbos.
- g. Schuren voor het bouwen van carnavalswagens planologisch regelen.
- h. Goede wegenstructuur in het buitengebied m.b.v. grasbetonblokken.

6. De economie is de motor van de samenleving

De economie is belangrijk. Er zijn goede voorzieningen op tal van terreinen. Het CDA zal zich blijvend inzetten voor een kwalitatieve en duurzame groei van de economie.

- a. Realiseren van 26 hectare uitbreiding van Euregionaal Bedrijventerrein.
- b. Samenwerking op economisch gebied intensiveren met Doetinchem.
- c. Onderzoeken of bewaakt parkeren voor vrachtwagens mogelijk is.
- d. Investeren in duurzame energie voor burgers, bedrijven en gemeentelijke gebouwen door middel van stimuleringsubsidies.
- e. In deze periode de rondweg tussen Zeddam en Lengel realiseren.
- f. Bestemmingsplannen vereenvoudigen en vergunningen verlenen binnen 8 weken na indiening van de aanvraag.
- g. Steunen van nieuwe innovatieve bedrijven, die zorgen voor werkgelegenheid.
- h. Aandacht voor de bewustwording van jong ondernemen (Kids in Bizz).
- i. Gebruik maken van de subsidies van Senter Novem (VROM) en de provincie.

7. Omgaan met geld in moeilijke tijden

Het rijk zet in op decentralisatie van taken. Deze taken dienen vervolgens te worden uitgevoerd door gemeenten. Vaak kennen deze taken een open eind financiering. Dit betekent dat de gemeenten wel de taken moeten uitvoeren, maar hiervoor onvoldoende geld ontvangen vanuit het rijk.

- a. Het realiseren van een nieuw gemeentehuis in Didam. Het CDA wil dit kostenneutraal oprichten, maar legt zich een taakstelling op van € 100.000 euro.
- b. Jaarlijks de woonlasten, OZB, Riool- en Afvalstoffenheffing, met maximaal 3% verhogen. Om de crisis te bestrijden kan hier in uitzonderlijke gevallen van worden afgeweken.
- c. Wij willen niet boven de gemiddelde lastendruk in Nederland uitkomen.
- d. Het principe hanteren van de vervuiler betaalt.
- e. Leges dienen kostendekkend te zijn.
- f. Altijd zoeken naar meer efficiëntie, alvorens de belastingen te verhogen.

8. Het CDA in Montferland: sociaal, betrokken én aanspreekbaar

Het CDA wil midden in de samenleving staan en oog hebben voor anderen. Of het nu gaat om het verenigingsleven of mantelzorg in het buitengebied, op het CDA kan een beroep worden gedaan.

- a. Een rolstoelvriendelijk wegbeheer nastreven, voor de minder valide medemens.
- b. € 50,- eindejaarsuitkering (koudetoeslag) voor de minima.
- c. Het CDA blijft de partij die de sociale samenhang een warm hart toedraagt. Op onze schutterijen en carnavalsverenigingen kan iedereen trots zijn.
- d. Muziekverenigingen ondersteunen in het belang van de leefbaarheid van de kernen. Samenwerking muziekschool en basisonderwijs is van belang.
- e. Provinciale subsidies benutten voor het sociale leven op het platteland.
- f. Burgerparticipatie stimuleren.
- g. Het project 'vroeger op stap' (en op tijd thuis) voor de jeugd ondersteunen.
- h. Aandacht en ondersteuning voor het vrijwilligerswerk en de mantelzorgers.
- i. Zorg leveren aan de kleine kernen (kiempunten) vanuit de hoofdkern.
- j. Meer aandacht voor elkaar.

9. Diverse onderwerpen waarvoor het CDA zich wil inzetten

- a. Ontzanding bij Werfhout nabij Nieuw-Dijk, met ontwikkeling van nieuwe natuur en een wellnesspark.
- b. Buurtbus handhaven en zomogelijk de service verder uitbreiden.
- c. Harder optreden tegen vernielzucht en kleine criminaliteit (lik-op-stuk-beleid).
- d. Het veiligheidsgevoel bij burgers vergroten. Overleg met o.a. de woningcorporaties en de politie.
- e. Het realiseren van ondergrondse glasbakken in de hele gemeente.
- f. 'Dorp zonder verkeersborden' opstarten als pilot project.
- g. Energiezuinig en duurzaam bouwen nadrukkelijk stimuleren.
- h. Het huidige monumentenbeleid behouden en functieverandering ondersteunen.
- i. Goede contacten blijvend onderhouden met onze buurgemeenten Zevenaar, Doetinchem, Oude IJsselstreek, Emmerik en Euregio.
- j. Gebruik maken van de mogelijkheden die de Gelderse Sport Federatie (GSF) kan bieden voor sport en bewegen.
- k. De Heemkundekring Bergh en de Oudheidkundige Vereniging Didam betrekken bij historische aangelegenheden.
- l. Het cultuurbeleid dient vooral ondersteunend te zijn aan lokale initiatieven; denk hierbij aan het Mechteld ten Ham weekeinde en Didam op Stelten, maar ook aan het Barghse Huus en de filmzaal in Meulenvelden.

10. Toelichting op het CDA verkiezingsprogramma 2010 – 2014

2. Relatie inwoners en gemeentebestuur

- a. Met enige regelmaat krijgen wij het verzoek van burgers om de fractie te mogen spreken. Wij stellen nu voor dat de burgers altijd welkom zijn in het eerste uur van de fractievergadering van het CDA Montferland.
- b. Het CDA Montferland wil wijk- en kerngericht werken. Daarom is het goed dat dorpsraden niet alleen inspreekrecht krijgen, maar volledig kunnen mee discussiëren.
- c. Als er een onderwerp van belang is in een bepaalde kern, dan zou je ervoor kunnen kiezen om de commissievergadering in die desbetreffende kern te houden.
- d. Je merkt steeds meer een behoefte bij burgers om te praten met raadsleden, vooraf aan een commissievergadering. Ook wil men soms iets presenteren aan de politiek. Het CDA biedt hiervoor gelegenheid voorafgaand aan de vergadering.
- e. Het is wenselijk dat gemeentebestuurders op scholen vertellen over hun werk. Bijvoorbeeld hoe een brief van een inwoner voorzien wordt van een advies.
- f. Daarnaast is het ook goed dat jonge mensen in een vroeg stadium in aanraking komen met gemeentepolitiek en alles wat daarbij hoort (jeugdgemeenteraad).
- g. Onze fractie bezoekt ieder jaar een aantal wijk- en dorpsraden. Dit wordt breed gewaardeerd. Wij willen deze traditie ook in de nieuwe raadsperiode voortzetten.
- h. Er wordt flink geïnvesteerd in de website van de gemeente. Volgens het CDA kan dit altijd beter en moet deze website meer interactief worden. Door in overleg te gaan met wijk- en dorpsraden, kan men te weten komen waar de behoeften liggen.
- i. Jong en oud, iedereen sms't. Waarom niet naar de gemeente?
Het CDA vindt dat het mogelijk moet zijn om je mening kenbaar te maken door middel van de moderne communicatiemiddelen.
Niet als een zienswijze of bezwaar, maar wel als een mening aan raadsleden.
Dit alles moet je goed regelen in een verordening of reglement.

3. 's-Heerenberg en Didam: twee hoofdkernen met grote projecten

3.1. 's-Heerenberg

- a. Gouden Handen is in het afgelopen jaar een veelbesproken onderwerp geweest. Het CDA is blij dat er nu een einde is gekomen aan alle onduidelijkheid en dat Woonzorg Nederland in 2010 aan de slag gaat met de verbouwing van het rijksmonument. De uitdaging voor het CDA ligt erin dat wij op de begane grondvloer maatschappelijke functies willen realiseren.
Het is juist deze formule (wonen en openbare functies bij elkaar) die het gebouw aantrekkelijk moet gaan maken.
- c. Het Masterplan is nu ongeveer 6 jaar in uitvoering. In de nieuwe raadsperiode wil het CDA vooral de uitvoering ter hand nemen. Een voorbeeld hiervan is het Stadsplein. Samen met de ondernemers en omwonenden wil het CDA dit plein een flinke facelift geven.

- e. Het is voor de toekomst belangrijk dat we bouwen naar behoefte. Het CDA is van mening dat we niet hoeven te groeien om te groeien. Stabiliseren en het voorzieningenniveau op peil houden is waar het CDA op wil inzetten. Samen met de Woningstichting Bergh uit 's-Heerenberg en Woningcorporatie Laris uit Didam wil het CDA werken aan die taakstelling.
- f. Dienstverlening aan de burger blijft altijd een speerpunt van beleid. Er is duidelijk een behoefte aan meer avondopenstelling. Naast de woensdagmiddag en -avond dient er nog een avond te zijn, waarop de burger zijn paspoort of rijbewijs kan ophalen.
- h. In 2012 is het 100 jaar geleden, dat Jan van Heek het kasteel door aankoop heeft gered van verder verval. Nu, 100 jaar later, is Huis Bergh van groot belang voor cultureel en toeristisch 's-Heerenberg. De gemeente Montferland wil samen met Huis Bergh invulling geven aan dit historische evenement.

3.2. Didam

- b. Bij het realiseren van beide brede scholen in Didam zou het goed zijn een 'kiss&ride'-strook te maken. Deze strook kan dienen voor ouders om hun kinderen met de auto af te zetten, maar daarnaast kan deze strook dienst doen als speelplaats voor de kinderen. Scholen dienen wel akkoord te gaan en bij te dragen aan deze (infra)voorziening.
- c. De omgeving rondom het station is beslist voor verbetering vatbaar. Het CDA denkt, dat dit gebied samen met Woningcorporatie Laris ontwikkeld moet worden. In deze raadsperiode wil het CDA daartoe een eerste aanzet geven.
- e. Didam kent een aantal 'ruimtelijke plekken', waarover op korte termijn duidelijkheid moet komen voor de toekomst. Helder moet worden of de gemeente dit zelf gaat doen, dit overlaat aan de markt of deze plekken in samenspraak met Woningcorporatie Laris gaat ontwikkelen. Het CDA heeft een voorkeur voor het laatste.
- f. Wanneer het bestemmingsplan van de randweg onherroepelijk is, dient er een verkeerscirculatieplan te komen. Dit plan moet aangeven, hoe het verkeer in de toekomst in Didam gaat lopen. Een van de vraagstukken hierbij is of er eenrichtingsverkeer moet komen in het centrum van Didam.
- h. Het Lockhorstpark kan veel fraaier en groener worden. Het CDA wil samen met de buurtbewoners, Laris en Zozijn hieraan werken. Elementen die aan bod moeten komen, zijn water, dieren, spelen en groen.

5. Ons buitengebied moet mooi en leefbaar blijven

- a-d De boer hoort in het buitengebied. Zo was het altijd, zo is het nu en zo moet het blijven. Burgers, boeren en buitenlui moeten in harmonie met elkaar kunnen wonen en werken. De gemeente moet door middel van een bestemmingsplan buitengebied goede randvoorwaarden creëren. Voor pluimvee kunnen afwijkende maatregelen nodig zijn.
- e. Het toeristische fietspad van Stokkum naar Zeddum is een groot succes. Het CDA wil er meer aanleggen in het Bergherbos; Natuurmonumenten dient daarbij betrokken te worden.
- g. Het feest van carnaval als cultuurevenement is ons dierbaar. De vele optochten in onze gemeente, daar zijn we trots op. Toch wordt het steeds moeilijker om geschikte locaties te vinden om praalwagens te bouwen. Het CDA wil bezien wat de mogelijkheden hiervoor zijn.

6. De economie is de motor van de samenleving

- a. Nog eenmaal is het mogelijk om het industrieterrein bij 's-Heerenberg uit te breiden. Dit kan alleen als we samenwerking zoeken met Doetinchem. Dit is van groot belang voor de werkgelegenheid en de leefbaarheid in onze gemeente; denk aan de koppeling wonen en werken. Vooral voor de kern Azewijn is de koppeling van wonen en werken van belang.
- e. De rondweg om Zeddum is klaar en de weg op het industrieterrein in 's-Heerenberg is klaar. Nu moeten alleen nog deze twee wegen met elkaar verbonden worden, 'de ontbrekende schakel'. Deze weg dient een provinciale weg te worden en dus ook betaald te worden door de provincie. Met de aanleg van deze weg wordt de economische en infrastructurele as gerealiseerd van Emmerik via 's-Heerenberg naar Doetinchem.
- h. In een vroeg stadium is het mogelijk om jonge mensen, door middel van een spel en onder begeleiding van een zakelijke begeleider, te leren wat het betekent om een eigen bedrijf te hebben en te runnen.

7. Omgaan met geld in moeilijke tijden

- a. Meerdere malen is uitgesproken dat het gemeentehuis 'budgettair neutraal' opgericht dient te worden. Het CDA denkt dat financieel voordeel te halen valt met centrale huisvesting. Daarom legt het CDA zichzelf een taakstelling op van € 100.000,-- jaarlijks voordeel op huisvesting.
- b-c Het CDA rekent met woonlasten. Tot de woonlasten worden meegerekend de OZB, Riool- en Afvalstoffenheffing. Jaarlijks willen wij deze lasten met maximaal 3% laten stijgen. Het kan dus zijn dat als bijvoorbeeld de OZB stijgt, de afvalstoffenheffing of het rioolrecht gelijk blijft of daalt.
Net zoals in het vorige verkiezingsprogramma willen we met de lastendruk niet boven het landelijke gemiddelde uitkomen. Momenteel zitten we iets onder dit gemiddelde.
- d. Leges moeten kostendekkend zijn. Een uitzondering maken wij voor de huwelijksleges. Als we deze leges kostendekkend zouden maken, dan zou dit een zeer forse ongewenste verhoging betekenen.

8. Het CDA in Montferland: sociaal, betrokken én aanspreekbaar

- b. Vorig jaar is er door het rijk € 50,-- uitgekeerd aan de minima. Het CDA wil dit voortzetten in de gemeente Montferland met gemeentelijk geld.
- f. Burgerparticipatie kan altijd rekenen op de steun van het CDA. Het samen optrekken van de lokale overheid en het particulier initiatief geeft enthousiasme en kans op een goed resultaat.
- g. Ook in de gemeente Montferland gaan er geluiden op en lopen er initiatieven om het uitgaansleven van jongeren op 'normale tijden' te laten plaatsvinden. Hiervoor is met de horeca overleg nodig over sluitingstijden.
- h-j Bij de vaststelling van de zorgbehoefte van de medemens met een beperking staat niet de handicap voorop, maar zijn de belemmeringen die daaruit voortvloeien, bepalend voor de aanspraak op zorg en dienstverlening. Zelfstandig kunnen blijven leven en beslissen is voor ieder mens een groot goed. Een goede informatievoorziening is dus belangrijk.

9. Diverse onderwerpen waarvoor het CDA zich wil inzetten

- a. Het gebied Werfhout bij Nieuw-Dijk is aangewezen voor ontzanding. Het CDA is van mening dat deze waterplas recreatief en natuurlijk ontwikkeld moet worden. Daarnaast is het van belang dat dit gebied een economische impuls geeft aan onze gemeente.
- e. In de voormalige gemeente Bergh werkt men met ondergrondse glasbakken. Het CDA ziet graag dat dit wordt toegepast in de gehele gemeente Montferland.
- f. Het CDA wil in overleg met de Dorpsraad Azewijn een project starten getiteld 'Dorp zonder verkeersborden'. De bedoeling is dat bewoners op basis van sociale controle met elkaar omgaan en dat borden overbodig zijn. Overleg moet uitwijzen of hier draagvlak voor is.
- h. De gemeente Montferland kent een goed functionerende monumentencommissie. Het CDA vindt het belangrijk dat deze commissie -en dit beleid- blijft bestaan. Iedere keer is het van belang om te zoeken naar functieverandering van een monument om verval te voorkomen. Subsidies en particulier initiatief zijn hierbij van groot belang.
- j. De Gelderse Sport Federatie stelt veel geld ter beschikking in de opmaat naar de Olympische Spelen. Het CDA wil nagaan in hoeverre hier gelden voor de gemeente Montferland beschikbaar kunnen komen.